

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt XVII. Idem Episcopo a Bononien.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

casu generum fructus lucrari vi tacita: conventionis in compensationem damni emergentis, ex eo quia interim dum sibi dos non solvitur, ex proprio patrimonio sustinet onera matrimonii, quæ ex dote, vel dotis fructibus sustinere debebat: & consequenter recipit pignoris fructus in compensatione lucri cessantis; siquidem si statim cum promissa fuit dos, sibi solveretur, posset maritus cum ea negotiari, & ex tali negotiatione lucrum sufficiens acquirere ad sustentanda onera matrimonii. Ita docuerunt Alexander in *lin insulam*, §. *usuras*, num. 3. ff. *solut. matrim. & consil.* 27. Tiraq. de *urrog. retract.* tit. 1. glof. 18. num. 71. Plotus de *in litem jur.* §. 11. num. 29. alii congesti à Cenedo collecti. 14. ad *Decretal. Covarr. 3. var. cap. 5. num. 3.* Fontanella de *pact. nupt. clausul. 6. gloss. 2. part. 6.* Farinac. in *repor. posthum. de contract. quest. 34.* Nogueroles, *alleg. 17.* Castillo de *aliment. cap. 49. §. 51.* Sed hæc interpretatio facillè convincitur, quoniam ad hoc ut debeatur interesse lucri cessantis, vel damni emergentis, requiritur quod præcedat culpa, vel mora debitoris, aut pactio inter eum, & creditorem, ut in *l. 2. §. final. ff. de eo quod certo loco, cap. 2. de offic. ordin. in 6. cap. dilecti, de foro comper.* & post alios docent Aravio in *99. moral. dispur. 1. de statu civili quest. 1.* quin immò & requiritur probatio talis damni emergentis, vel lucri cessantis, ut post antiquiores docuerunt Andreas Gaillus *lib. 2. obs. cap. 6.* Canisius de *usur. cap. 5.* quæ omnia deficiunt in præsentis casu, siquidem nullâ pactione præcedente, aut probatione oblata damni emergentis, asserit Pontifex generum lucrari fructus pignoris pro dotis securitate constituti. Tandem alii docuerunt, in præsentis casu maritum fructus percipiendo usuras non committere, quia in hoc casu nullum intervenit mutuum, nec formale, vel expressum, nec fictum, aut palliatum: quibus mutui speciebus non intervenientibus committi non potest usura. Verùm hæc interpretatio etiam convincitur; nam potius in præsentis casu præsumitur, fide habita de dote mutuum contracti, aliàs quo jure maritus posset percipere fructus pignoris, nisi præsumendo per fictionem brevis manus dotem marito solutam fuisse, & eam statim sub pignoribus mutuasse.

Quare his, & aliis sententiis omissis, ut veram præsentis textus rationem assignemus, præmittendum est, maritum, cui dos promissa non solvitur, non teneri sustinere onera matrimonii; immò patrem seu extraneum dotem promittentem marito teneri, dum dos non solvitur, onera matrimonii supportare. *l. si is, quem 57. §. 1. ff. de jure dot. l. si filiatio 20. §. 1. l. si maritus 47. ff. famil. ercisc.* probant Felicianus de *consensibus lib. 2. c. 5.* Petr. Barb. in *rubric. solut. matrim. part. 1. à n. 68.* Arias de *Mela lib. 3. var. cap. 46. n. 20.* Deinde præ-

mittendum est, quod si ab initio; cum de dotis constitutione agitur, conventum sit inter maritum & dotem constituentem ut dos intra mensem, vel annum solvatur, pignoribus datis, et si interim sustineat onera matrimonii, non tamen ideo potest fructus pignoris lucrari, aut usuras dotis petere, nisi pactum intercesserit, ut interim dum dos non solvitur aliquid interessis nomine solvatur: quod pactum latè probat, & defendunt Sesse *tom. 1. decis. 68. per tot.* Gibal. *lib. 4. de usur. cap. 5. art. 15. consuet. 3. per tot.* in præsentis autem textu dos de præsentis constituta fuit nullâ temporis dilatione datâ patri ad ejus solutionem. Quibus præmissis apparet vera ratio, quare in præsentis maritus fructus pignoris percipere possit, nec teneatur eos in dotem imputare, quia videlicet eos recipit non ratione mutui, nec dilatae solutionis, sed ex ea causa, quia scilicet uxorem aluit, & cætera omnia sustinuit absque dote, quæ sustinere debebat focer. Quare quid mirum si gener ex rebus loceri, videlicet ex fructibus pignorum, onera matrimonii sustinuit, quæ pater sustinere debebat; ideo non tenetur similes fructus imputare in sortem principalem. Ita docuerunt Felicianus de *consensibus tom. 1. lib. 2. c. 5. n. 29.* Gaspar Rodriguez de *annuis reddit. lib. 3. quest. 7. à n. 41.* Arias de *Mela dict. l. 3. var. cap. 46. n. 20.* Tota ergo ratio, quare in præsentis casu ritè, & rectè maritus lucratur fructus pignorum, consistit in eo, quia sustinet onera matrimonii, quæ focer sustinere debebat. Unde dubitatur, an cessionarius mariti possit etiam fructus ipsos lucrari, nec imputare teneatur in sortem principalem. Et etiam in cessionarium hoc privilegium transire docuerunt Rodriguez *ubi supra num. 59.* Felicianus *dict. lib. 2. cap. 5. Sesse dict. decis. 68. num. 25.* Amatus *resol. 49. num. 81.* Sed rectius contrarium docuerunt Valascus *tom. 1. consult. 8. num. 6.* Guzman. de *evict. quest. 10. num. 46.* Cancerius *part. 1. variat. cap. 3. num. 61.* Gibalin. *dict. art. 15. consuet. 9.* Olea de *cess. jur. tit. 6. quest. 2. num. 43.* Leochar. de *usur. quest. 29.* quia cum hoc privilegium marito concedatur, quia sustinet onera matrimonii, & hæc æqualitas desit in ejus cessionario, cessare debet privilegium, *l. cum patronus 29. ff. de legat. 2. l. quia tale. ff. solut. matrim.* pluribus exornat Larea *decis. 31. à num. 20.* Et hac etiam interpretatione admittâ varias hujus textus ampliationes adducunt circa dotem pro moniali promissam, nec solutam; & circa viduam, cui dos restituta non est debito tempore ab hæredibus mariti: quem casum amplectitur Nogueroles. *dict. alleg. 17.* sed non audeat admittere Tapia *2. tom. catena moral. lib. 5. q. 17. art. 10.* quos & alios casus examinant, & exponunt Olea, Gibalinus & Sesse *ubi supra*, Leochar. *dict. quest. 20.*

CAPVT XVII.

Idem Episcopo a Bononien.

Michaël laicus suam nobis querimoniam destinavit, quòd N. & quidam alij Bon. ciues multa extorserunt ab eodem, & à patre suo, cujus hæres existit, nomine usurarum. Et infra: Attentius provisorus, ne auctoritate nostra in negotio eodem procedas, nisi dictus conquerens restituerit, vel adhuc restituat si quas aliquando ipse, vel pater ejus extorsit usuras.

^a **B**ononiensis.) Ita etiam legitur in quarta col-

lectione, *sub hoc tit. cap. 2.* De Bononiensi Ecclesia egi *in cap. 17.* de foro competens. & textum hunc exposui supra *in cap. quia frustra.*

CAPUT VIII.

Idem in Concilio ^a generali.

Quanto amplius Christiana religio ab exactione compellitur usurarum, tanto gravius super his Judæorum perfidia insolescit, ita quod brevi tempore Christianorum exhauriuntur ^b facultates. Volentes igitur in hac parte prospicere Christianis, ne tenaciter aggraventur, synodali decreto statuimus, ut si de cætero quoquam prætextu Judæi à Christianis ^c graves, & immoderatas usuras extorserint, Christianorum eis participium subtrahatur, donec de immoderato gravamine satisfecerint competenter. Unde Christiani, si opus fuerit, per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellantur ab eorum commerciis abstinere. Præcipimus autem, & injungimus, ut propter hoc non sint, ^d Christianis infesti, sed potius à tanto gravamine studeant prohibere Judæos: ac eadem pœna Judæos decernimus compellendos ad satisfaciendum Ecclesiis ^e pro decimis, & ^f oblationibus debitis, quæ Christiani de domibus aliis percipere consueverint antequam ad Judæos quoquo titulo devenissent, ut sic Ecclesiæ conserventur indemnes.

NOTÆ.

I. ^a **G**enerali.) Lateranensi videlicet celebrato sub Innoc. III. ubi *cap. 67.* reperitur textus hic, & in quarta collectione, *sub hoc tit. cap. final.* de quo Concilio nonnulla notavi *in cap. 1. de summa Trinit.*

^b *Facultates.*) Ut variis exemplis, & rationibus probat Majolus *dier. canonic. colloq. 1. de perfid. Judæorum.*

^c *Graves immoderate (sve.)* Hæc verba exposui *in cap. post 12. hoc tit.*

2. ^d *Abstinere.*) Et ita excommunicatio hæc non

in ipsos Judæos, sed potius in Christianos cum eis communicantes imponitur, juxta tradita *in cap. 2. de Judeis.*

^e *Decimis.*) Hanc partem de decimis prædialibus solvendis à Judæis, exposui *in cap. de terris, de decimis.*

^f *Oblationibus.*) Quas ex præcepto Catholici plerunque facere tenentur ut probavi *in can. 28. Concilii Illiber.* Unde cum ratione prædii, vel domus Christiani oblationes faciunt pro alimonia parochi, etiam Judæi in eis domibus commorantes, tanquam ad debitum reale tenentur oblationes facere, juxta tradita *in dist. cap. de terris.*

CAPUT IX.

Gregorius IX. ^a Fratri R.

Naviganti, vel eunti ad ^b nundinas certam mutuans pecuniæ quantitatem, eo quod suscepit in se periculum, recepturus aliquid ultra sortem, usurarius non est censendus. ^c Ille quoque qui dat X. solidos, ut alio tempore totidem sibi grani, vini, vel olei mensuræ reddantur, quæ licet tunc plus valeant, utrum plus, vel minus solutionis tempore fuerint valitura, verisimiliter dubitatur, non debet ex hoc usurarius reputari. Ratione ^d hujus dubii etiam excusatur, qui pannos, granum, vinum, oleum, & alias merces vendit, ut amplius, quàm tunc valeant, in certo termino recipiat pro eisdem: si tamen ea tempore contractus non fuerat venditurus.

NOTÆ.

I. ^a **F**ratri R.) Ita legitur in hac sexta collectione; & cum Registro epistolarum Greg. IX. eareamus, agnoscere non possumus cui fratri R. in præsentem rescribatur.

^b *Nundinas.*) Nundinæ quasi Novendinæ, à non odie dictæ sunt, eo quod nonis quibusque diebus plebs in urbem conveniret emendi, vendendique causâ. Columella *lib. 1. de re rustic.* Macrobius *lib. 1. satur. cap. 16.* Illustrat earum originem repetens Gibalinus *de negot. rom. 1. lib. 2. cap. 3. art. 2.* Nundinæ ergo sunt publici mercatus, quo-

rum libertas in eo cernitur, tum ne conveniantur nundinatores alicujus debiti causâ, *l. unic. Cod. de nund.* tum ne vectigalibus onerentur, *l. 1. Cod. de veteranis, novel. Valentin. & Marc. de siliquar. exalt.* Nundinas aliquo in loco ponere sine Principis, vel Senatus autoritate jure civili non licebat, *l. 1. de nundinis:* & à Senatu hoc jus plerumque impetrari testis est Plinius *in epist. ad Valerianum, lib. 5. epist. 4.* Solers vir Prætorius à Senatu petiit, ut sibi institueret in agris suis nundinas permitteretur. Atque ita Claudium Imperatorem, et si legibus solutum, jus nundinarum in sua prædia à Consulibus petiisse, refert Tranquil. *in Claudio.*

cap. 12.